

Nyáry János

Az elszakadt meséskönyv

I.

1. Lassú por kavargó a paták alatt. A szamárr hátán Benjámin ül. Imbolyogva halad a horizont erdői felé.

Bal karja fölkötvé, jobb lábán gőz: a baleset nyomai. A meg-meginduló szélben meglebben rajta az ing.

A paták dobogását már nem hallani. Egyedül maradtam; a lassan ülepedő por kínzó rétegben telepszik meg az orromban és a tüdőmben.

Benjámin kézmelege észrevétlen párolog el a tenyeremről. Az egyetlen, amit hallok, saját testem lüktetése: aláfestés a látványhoz.

2. Az ágya lábánál álltam; a baleset után. Szavai (nemrég eszmélt föl) iszapként borultak rám. Ne vádold magad.

Nem haragszom rád; nem tudok haragudni.

Főlnézett - ekkor egy pillanat alatt befagyott az éjjeliszekrényen álló pohár víz.

A szoba: vasszekrény, hideg vaságy; mi ketten.

3. Az elmúlt éjjel rettenetes képek gyötörtek. A faliórában kattogó idő törvényt ült fölöttem. Később az ütések cipőkopogássá változtak át: járkált a szobámban; hason feküdtem, nem láttam, de a fülem nem csalt: mankók kopogása vegyült a cipőkébe. Ablaktól ajtóig járkált, oda, vissza, reszkető szemhéjamon ott vibrált alakja; óriásira tágult, bekötözetlen sebeiből szivárgott a vér. Benjámin azután odakopogott az ágyamhoz, föltérdelt a hátamra és ott maradt hajnalig. A párnába temetkezve alig kaptam levegőt.

Reggel sápadtan, gyengén támolyogtam a fürdőszobába, hogy megmosdjam. S az összes csap szárazon hörgött.

Ráborultam a mosdókagylóra.

Jó öreg. Csak itt lennél.

4. A számár leeresztett fejjel poroszkál a kőkereszt Krisztusának tekintete alatt. Benjámín meztelen bal lábfeje valami mélabús elengedettséggel lóg a porba; becsuklott lábujjai véghetetlen csikokat rajzolnak.

Föltámadt a szél; a hátam mögül, azaz a város felől. Ha kiterjeszteném az ingem, ellenállhatatlanul elindítana a pusztába. Nehéz, fullasztó porral terhes; ha most hasra feküdnék, egy óra alatt úgy betemetne, hogy soha többé nem találának rám.

Magam elé képzelem, ahogy az erős szél keresztülsöpri a várost; de a szárazság alatt lerakódott szikes homokot már nem tudja kitakarítani.

A számár kemény, leszeggett fejjel dőcög a távoli erdők felé; alighanem kínozza a rengeteg döglégy; még látni a csapkodó farkat.

Elég lesz-e a víz? amit vitt Benjámín.

Az utolsó napokban koldultuk meg loptuk össze azt a pár kortyot is, amit kiürült olajosflakonokban magával vitt. Nagyon kevés. Talán este talál egy kutat, amit nem szárított porrá a hőség. Gondolom, csontszáraz bogyókon és gyökereken fog élni, míg el nem éri az első települést, ahonnan az emberek nem menekültek el az aszály miatt; nem tudom, mikor ér oda. Csak alkonyattal indulhat útra minden nap, a déli forróságot embernek elviselni lehetetlen. Ha eléri az első erdőt, ami a látóhatár peremén rezeg, talán talál kutat is.

A számár föl-fölrántja a fejét; Benjámín csújtatja. Leülök a földre; a számár szügyig gázol a rezgő levegőben.

5. Benjámín szobája. A pohár víz: jégtömb üvegbörtönben. Árukladóan reszkető kezeim a hátam mögött. A múlt éjjel szárazon lüktet testemben.

Aszalodott, kilügozott rémképek, hányinger, az ájulás küszöbéig.

Benjámín mesél. „Az éjjel történt. A plafon közepén a villanykörte pislogni kezdett, majd elaludt. Becsuktam a szemem; akkor minden kapcsolatom föloldódott a szobám és énköztem. Később testem érzőidegei elkezdtek lebegni és szétterjeszkedni, fogaim közt pedig egy óriási, mindenén túl nőni akaró nyelv lüktetett. Már nem tudtam volna eldönteni, hogy az ágyamon fekszem, vagy a plafonon függök, mint egy légy. Meztelenül kilőttek a világűrbe, gondoltam, vagy a tengerben lebegek; valami ilyesmi.

- Álomban kergetett valaki. Valami titkos szervezet embere volt, és úgy nézett ki, mint Abraham Lincoln, csak épp a szakálla volt tömör, szürke öntöttvasból. Egy fekete autó száguldozott az utcákon, meg ki-be a házunk kapuján; én a tetőn menekültem. Később egy poros, napfényársárga utcácskában elkaptak; már hárman voltak, az arcukat nem láttam. Ketten lefogtak, a harmadik pedig egy nagy, tompa vasrúddal döfködni kezdte a hasamat. Vége, gondoltam, átélve egy drámai hős katartikus halálát.

Később egy orgonalugasban sétáltam; a levelek közt át-átsütött a napfény. Egy templom kertje volt. A széles, fehér lépcsőkön már sokan ültek, beszélgettek. Odaültem közéjük. Azután a bokrok mögül három állványos géppuska csöve kúszott elő, a fűben idegenek mozogtak. Nyugodt tempóban elkezdtek géppuskázni minket.

Irgalmatlanul lassan hanyatlottak az emberek a lépcsőkre, mint egy lelassított filmen. Tiszta fejjel érzékeltem, hogy mind közelebb hozzám. És éreztem azt is, amikor a golyó belémhatolt. Meg is tudom mutatni, (a gyomorszájától pár centire a hasára bökött) itt, ide. De most sem a fájdalmat éreztem.

... Menekültem tovább. Az utcai lámpák körtéi elérhetetlen magasságban világítottak; alkonyodott.

A folyópartra futottam. Fekete fák, a víz tükre mélysötét, mint az éjjeli ég. Állt ott egy ember; egyszer csak kérdezett valamit, hogy merre van. Előrenyújtottam a kezem; ekkor az ember egy hatalmas törrel hirtelen mellbe szúrt. S akkor harmadszor is megdicsőültem. Egy darabig úgy maradtam, megfeszült testtel, kinyújtott karral, azután hatalmasat zuhantam, együtt a leomló parttal. Hűvösség áramlott a bőrömön; már a víz alatt voltam, közel a meder fenekéhez, hagytam sodortatni magam az árral.

Nem kellett levegőt vennem, a vízből ki tudtam szűrni az oxigént. Teljesen sötét volt, kicsit féltem, hogy nekimegyek egy híd lábának. Éreztem, ahogy a fölkkavarodott iszap surlódik a bőrömön.

Azután átváltozott minden. Finom, fehér kavicsokat láttam a fenéken, tüskés állatok úsztak el melletttem. Óriási vízikigyó font körbe, majd továbbúszott. Fénylő, sárga, zöld, piros lényeket láttam, nem voltak se növények, se állatok. Lágyan hajladozó, áttetszőn vörös szálakat láttam. Ez már a tenger, villant át rajtam. Teljesen elengedtem magam, süllyedtem egyre mélyebbre. Egyre sötétebb lett, a napfény már alig hatolt le odáig. Mélyvörösön derengett a mindenség. Nem láttam már semmit; a fülemben tompa, mély lüktetés; néha valami bugyborékoló hang. Egészen össegmbölyödtem. Végtelen nyugalom. Azután elviselhetetlen nyomás szakadt rám. A tenger vízének négyezer méteres rétege. Fulladoztam.

Amikor kinyílt a szemem, forró homokban feküdtem. Nehezen tudtam mozdulni, a végtagjaim nemigen engedelmeskedtek. A bőröm teljesen ráncos lett az ázástól; vakított a napfény, és én ordítottam."

Fejem ereiben továbbra is lomhán lüktettek az elmúlt éjszaka rémségei; minden lüktetés tetején olajréteggént úszott a fájdalom. A kezcim: két összeakadt markológép. A nyelvem iszonyatosan száraz volt; egyetlen vízcsap sem folyt nálam. Az éjjeliszekrényben álló pohár víz: jégtömb üvegbörtönben.

6. Jó öreg! csak most .

//

Nem tette ki a pontot, gondolta, így lesz a legjobb. Ült és rágta a tollat. Azután kivette a szájából és elkezdte bámulni; olyan volt, mint egy kígyó, amely mozdulatlan ugyan, de már feszül benne a marás; fényes és kellemes fogású, de minden részében ott kering sötétben és nyugodtan a méreg. Hátrádott és elképzelté, ahogy a toll megrándul az ujjai közt, körbefonja a karját, száraz, hideg lesz és belemar az ütőerébe. A pici seben fölshívódik a méreg és a karja lassan zsibbadni kezd, és többet nem mozdul; kúszik a mozdulatlanság fölfelé, elér a vállát, és a váll megdermed, elér a szívét és a szíve két dobbanás közt egyszercsak elengedi az

Letette a tollat és rezzenetlen arccal nézte, ahogy megindul lefelé a ferde asztallapon és egyre gyorsabban gurul az asztal széléig, hogy onnan némán a szőnyegre

Kezébe vette a szöveget. Végigfutott a kéklő mondatokon, majd türes oldalukkal fölfelé visszatette a lapokat az asztalra.

Maga elé bámult, hintázott a széken, hátát a támlának feszítve. Azután fölállt és az ablakhoz ment. Balra az utcák szabdalta háztömb, messze néhány magasabb épület, félig elmerülve a párában; jobbra betonlapzataikon távvezetékoszlopok taposták a rezgő síkságot.

Végül visszament az asztalhoz és a fiókba tette a telírt papírlapokat. Lemondott róluk. Nem akarta, hogy szem előtt legyenek.

Alkonyodott. Kiment az utcára, elindult gyalog a folyó felé. Nem sietett; sokszor indult már ugyanekkor ugyanarra a helyre, tudta, milyen hosszú az út. Elért a rakparthoz. A lépcsőn legyalogolt egészen odáig, ahol már iszap borította a betont, bomló vízínövények és kivetett halak szagát párologtatva fölfelé.

Alkonyodott; a töredezett vízfelszínen, mint egy kiégni készülő lámpa, vibrált a vörös napfény. Elindult a parton, cipőjén iszapos

A kőkoriát, az épületek, a járdák, a lépcsők, az utak, az oszlopok, a hidak, a terek, mintha elhordott és összekevert kövekből épültek volna föl.

Megállt egy kicsit a korlátnál, nézte a folyót: a tetején buborékok, hab, néhány faág. Lassan úsztak lefelé, délnek, néhány hét múlva talán elérik a tengert. A világ túloldalát. Azt a helyet, ahol a másodpercek egyszer csak némán porrá őrödnek és lassan érezkedve szétterülnek a vízfenéken.

Továbbmegy. A járda tele papírzsombokkal és újságokkal. Szélcsend van. Minden súlyosan tapad a földhöz.

Leül egy padra, háttal a járdának, lehajtja a fejét.

Ki tudja, hogy mindaz, ami itt lenni látszik, valóban van-e. Mintha puha, sűrű szövet itatná föl az érzetek valóságát. A szem lát, a fül hall, a bőr érez; de minden hiába; csak élességüket veszített képek és tompa mormogások érnek végül a célhoz. Olyan minden, mint bármikor, mint régen, mégis, a dolgok mögött mintha elkorhadt volna a váz, amely kifeszítette őket.

Ki tudja, talán ezért lett sötétén komoly minden; minden, ami valamikor könnyed, puha, ruganyos léptű futás volt. Talán ezért nem lehet többé könnyű kézzel színes festékfoliókat csöppenteni a fehér papírra. Ezért nem lehet többé hatalmas városokat építeni és dönteni a sorsuk felől. Nem lehet nekik ajándékozni a tüzet és nem lehet özönvizet zúdítani rájuk.

Amikor méricskélgni kezdett és hümmögni, akkor lett vége. Azután csak a kézbe temetett arc. Azóta csak próbálkozás minden arra, hogy átszúrja a homályt, miközben az egykor fehér és piros pöttyök egyre nyilvánvalóbban oldódnak föl a hűvös, fekete alapon.

Fölemelte a fejét a padról. Már teljesen besötétedett. Az újságokat rugdosva elindult haza.

1.

7. Az öreg egy régi gátórházban lakott. Sose felejttem el, az esőszürke fonalak közt kilométereket tocsogtam a gát tetején; balról a fű nedveszöldje, jobbról a fekete vízből kiemelkedő ártéri erdő
Töröld meg a fejed, szárítkozz meg.

A fák törzsébe sötét hasadékokat rohasztottak az áradások. A fatörzsek közt levelek, gallyak, tollak úszkáltak; csomókban hintázó békalencse.

Úlj le.

A ház cserepei zöldék voltak a mohától, itt-ott fehérek a madárszartól. A szántó földön pedig iszonyú tömegben varjak terpeszkedtek; néha egyik-másik arrébbrebbent pár centit, ha rájuk ijesztettem.

8. A száradó ruhák szaga.

Az öreg egy könyvet tett le elé. Az esőcsinálás tudománya, vagy valami ilyesmi.

De mért olvassam el, mikor zuhog az eső.

Olvasd csak el.

(Sose fogom elolvasni, vastag) Jó, elolvasom.

Az öreg napjában többször csizmát húzott, meg köpenyt, és szólanul leballagott az ártéri fák közt a folyóig, hogy megmérje a vízszintet. Dél előtt, délben, este. Ezzel eltelt szinte az egész napja.

Láttam, ahogy fölöltözik. Kimegy. És érzem, ahogy a meztelen talpamra ugrom, hogy belenéznek a ládájába.

A teteje olyan nehéz, mint egy kőszarkofágé.

Legfőképpen egy pokróc; alatta valami csomagolópapír. Azután térképféle papírok. Egy üveg vörös ital. Lentebb mimifikálódott dögölt egerek; azonkívül varjúfejek és

Nem volt dühös, talán sejtette, hogy meg fogom tenni; te kis pisás, ehhez még nőőd kell, mondta, és puhán tarkón legyintett, miután rám nyitotta az ajtót: Nem mész onnat.

9. A számár szügyig gázolt a rezgő levegőben. Hajam tele porral; a szemem is. Ég a torkom.

A kezem szürke, mint egy halotté. Benjámín már messze, de még nem olvadt össze a látóhatár erdőivel.

Jó ideig bámultunk egymásra, azután halkán megcsörrent a számaon a szerszám és meglötytént a flakonokban a víz és fölszállt.

10. Benjámín szobája.

Benjámín fölkel, Jó, nem? mondta. Már majdnem teljesen meggyógyultam.

Odament az ablakhoz és kinyitotta. Jön a nyár. Azután kirohant a szobából.

Főlemeltem a vizes poharat. A néhány ujjnyom homályán és az üvegfal bordázatán át figyeltem a jégből vízbe változó anyagot. Főlülről lefelé olvadt, s az utolsó ujjnyi jég fölválva a pohár aljáról, főlemelkedett és hintázni kezdett a víz tetején.

A pohár alján nyugodt, vékony rétegben ült a homok. Ki akartam várni, amíg az utolsó reszkető jégdarab is elolvad, de nem olvadt tovább, vagy csak nagyon lassan.

Csak vécén voltam, mondta Benjámín.

Örülök.

11. Benjámín azután bukkant föl először, hogy az öreg elünt. Sokáig nem tudtam vele mit kezdeni, egyáltalán semmit, nemhogy megzabolázní. Amikor elvittem őt a gátórházban, hogy meséltem volna neki az öregről vagy a ládájáról, egy-egy óvatlan pillanatban mindig kisurrant az ajtón.

Néha azonban egész közel kerültünk egymáshoz .

Egyszer hosszú időre elünt. Kerestem az erdőben, de nyomát sem találtam.

Az történt vele, hogy „találtam az erdőben egy faviskót. Az egészet benőték a szederindák. Három róka lakott ott, de elkergettem őket. A padláson meg egy bagoly, őt hagytam, hadd aludjon.

Ágakból ketreceket csináltam. Kimentem a pusztáig és varjakat fogtam , hurokkal. Elvittem őket a ketrecben a faházhoz.

Tudtam, hogy a varjak örökké élnek. Tudni akartam, hogy mitől.

Minden nap etettem őket és följegyeztem róluk mindent. Mennyit esznek, mennyit szarnak ki. Mindent fölírtam a fagerendákra.

Több hét eltelt, amikor rájöttem, hogy nincs már hely a kunyhóban, mert televéstem az összes deszkát és grendát, a padlót és a mennyezetet, még semmit se jutottam előbbre.

Másnap elnémult a rémes károgás, mert az összes varjúnak kitekertem a nyakát.

Kézt fogtam, mindet fölboncoltam.

A padlón elkezdtem rendszerezni a tollakat, szárnyakat, csőröket, agyvelőket, sziveket, veséket, csontokat, beleket, mindent.

Lerajzoltam mindent; ekkor már csak a padláson volt hely, ahol a bagoly aludt.

Azután megpróbáltam másképp rendszerezni az egészet; a tollakat, a csontokkal, a csőröket a tüdővel. Majd később ismét új rendszerbe igyekeztem helyezni a részeket.

A padláson már nem volt ott a bagoly. Leültem. És hiába tudtam, hogy sietnem kellene, mert lentről már párologott a dögszag; fogalmam se volt, mit csináljak.

Végül lementem és belevágtam mindent a lavórba, amelyikben az összegyűjtött vér alvadt és eláztam az egészet.

Azután kiástam és elégettem. A hamut szétszórtam.

Már semmit se akartam, csak megszabadulni az égett hús és toll szagától, ami a kezemre tapadt.

Előbb fölgyújtottam a faházat is. Majd naphosszat úsztam a folyóban a túlpartig meg vissza, hogy lekopjon a bőrömről a szag.

Elfutottam. ”- nem csoda, hogy nem találtam rá az erdőben, hiszen a folyó túlpartján volt.

Először nem ismertem meg, amikor visszajött.

12. Az öreg azután egyre gyakrabban ment le a folyóhoz, hogy megmérje a vízszintet. Egyre többet hümmögött magában, sokat üldögélt a ládáján kézbe temetett arccal.

Sokszor volt kinn, ezért több időm volt, hogy fölfedezzem a ládáját; óvatosabb is lettem.

A láda jórészt térképekkel volt tele ; egyet-egyét széthajtogattam. Hihetetlenül finoman rajzolt ábrák voltak, ha nagyítóval néztem, újabb és újabb részletekre bomlott rajtuk minden. Azt hiszem, semmilyen mikroszkóp sem tudná teljesen fölírni.

Az biztos, hogy nem a környék térképei voltak, talán nem is a Földéi vagy legalábbis nem csak azok. Egyszer kitergettem majd - gondoltam - és végignézem az összeset.

13. Épp becsuktam a ládát, amikor rémisztő csörömpöléssel belépett az öreg. Rámnézett, de nem jött beljebb, csak állt a küszöbön.

A tekintete szédítően mély volt; egy fél órát (vagy kettőt vagy ötöt) állt az ajtóban, azután megrezzent, megcsördült rajta a rézpáncél és a rézsícsák; fölrántotta az óriási kardot és elment.

14. Amikor két napja lett, hogy elment, elkezdtem kitergetni a térképeket. Két hét múlva, mikor még mindig nem jött meg, már mind a négy fal és a padló tele volt velük. Azután a mennyezet is, és nagy részük még mindig a ládában volt, nem akartak fogyni.

15. Amikor a mennyezet utolsó sarkába beillesztette az odaillő részt, a széthajtott térképből kiesett egy különálló lap. Egy kiterjesztett szárnyú madár végtelenül egyszerű, néhány vonalas rajza. Nem tudom, miért meredtem rá olyan sokáig; a fekete vonalakon kívül mintha lett volna még valami a papíron, láthatatlanul, nem tudtam, mi.

Leszedtem a falakról meg a padlóról és a mennyezetről is a térképeket, összehajtogattam őket, és visszatettem a ládába. A rajzot eldugtam az ingembe.

Az öreg nem jött vissza többet.

16. Benjámint nem érdekelték a térképek. Látszott rajta, hogy csalódott, mikor megmutattam neki az öreg ládáját. Undorodva dobta ki a döglött egereket, nem is beszélve a varjúféjekről; az italt kiköpte, amikor megkostolta, mondván, hogy elment az ereje. A térképeket meg se nézte. Kipakoltunk mindent belőle; végül belemarkolt az alján maradt dohány-és papír hulladékba, és morzsolgatni kezdte az ujjai közt.

„Nem hiányzik ebből valami?”

Éjszaka forgolódtam, vakartam a mellem a durva papír alatt.

Reggel odaadtam neki. Kinyitotta, megbámulta a madarat, azután elment.

18. Benjámint már csak egy porfelhő jelenti, ő maga nem látszik.

Mesterségesen próbálok előhívni az emlékképeket magamból, mintha ez madzagot jelentene köztünk, pedig nem; a búcsú azt jelenti, hogy megszűnik létének velem kapcsolatos része, hiába próbálok föltölteni e növekvő hasadékat köztünk.

Az erdők valahol irtalmatlanul messzire rezegnek, csak sejteni, hogy zöldek, nem sárgák. Semmi más, csak az a porfelhő, a fantomerdő meg a pusztá.

Az utolsó néhány korty víz, ami egyáltalán létezik, az nála van.

Fúj az éles, portestű szél.

Benjámint, ne is lássalak.

19. Három nap múlva végül is ráakadtam; addig kóboroltam. Magas dombra mászva láttam, hogy a túloldalon, alul, két óriási kiterített szárny közt fekszik Benjámin.

Az arca sötét volt az alvadt vértől, a haja is kibogozhatatlanul összeragadt. Ruhájának foszlányai mindenütt a tüskéken.

Néhány nap múlva szólalt meg először, miután hazacipeltem és a csontjai sínbe kerültek.

„Először jó volt. Alákapott a szárnyaknak a szél, gyorsan emelkedtem fölfelé. Jó volt elhagyni a legmagasabb lőt is. Átlátni a folyó túloldalára. De azután rájöttem, hogy nem tudom magam irányítani, a szárnyak cgyáltalán nem engedelmessé váltak. Elhagytam az összes madarat. Átalakult minden. Metsző fehérség vet körül. Egyre fényesebb lett minden, azután egy pillanattal később iszonyatosan mély feketeség és nehéz némaság lett. Utoljára még megpróbáltam rántani a szárnyakon. A többire nem emlékszem.

Minck adtad ide azt a rajzot.

Menj el.”

A szemc jég, ahogy fölneéz.

Ült a széken és a fiókot bámulta. A szobát betöltötte a falióra kattogása. Nem tudta, mit tegyen.

Végül is lehajolt a földre és a kezével tapogatózva megkereste a tollat, ami a szőnyegre esett. Az asztal lába mögött talált rá. Visszatette az asztalra. Kihúzta a fiókot és kiterítette a lapokat az asztalra.

Reszketett a keze a fáradtságtól, amikor hajnaltájban kitette a utolsó pontot. Csendes izagolmmal futotta át szemével utoljára a mondatokat, csendes örömmel, mintha hosszú útra csomagolna. Azután visszatette az asztalra az írást. Leoltotta a lámpát.

Az ablak sarkában akkor meglátta a Holdat. Már nem volt telihold ideje, a felső részéből hiányzott, de a fényc még erős volt és határozott, élesen választotta el az asztalon felejtett tárgyakat a sötétségtől. Észrevette a követ, amit egyszer, valamikor a tengerparton talált. Megfogta, végigsímitotta, majd végül a papírcsomó tetejére tette: ha majd kimegy az ajtón, a huzat, bármilyen erős is legyen, ne szórhassa szét a lapjait; azután fölállt és a gyenge, féhéres fényben vetkőzni kezdett.

20. Mikorra Benjámin rendbejött, már minden száraz volt.

Először a madarak költöztek el, utána elsárgultak és lehullottak a levelek.

Benjáminnak nem kellett mondani, hogy menjen. Nem kérdezt és nem mondott semmit, csak annyit - amikor meglátta az asztalon álló vörösboros üveg aljára száradt poros, mélyvörös réteget - : „a jövő”.

Azután elkezdett készülni.

Vizet kell szerezni; nem tudni, mennyit kell mennie az első kútig, amelyik még nem meddő.

Víz helyett először egy gazdátlan szamarat találtunk. Rá fogjuk majd költözni a vizescedényeket; igénytelen állat.

Így-úgy végül sikerült kevés vizet szerezni. Benjámin útra kész.

21. Akkorra a város teljesen fölfordult.

Kiszáradt a folyó. Minden nedvessége elpárolgott; a meder repedezett, szürke mélyedésként vágta át a várost.

22. És éjszaka a két parton villódzó tüzek gyulladtak. A folyó összes halottja föltámadt. Ők gyújtottak tüzket. Reggelig tartott az ünnepük.

23. Reggelre tele lett a város. A jelen csak vékony szalag az időben, így a föltámadt halottak óriási többségbe kerültek. Rettenő hangzavar és nyelzavar támadt; senki nem beszélt a másik nyelvét. Sötét irániak, világos kelták, germánok, római katonák, pusztai nomádok keresgéltek és kiabáltak.

24. Azután néma csönd lett. A kommunikáció csődbe jutott.

25. Élelmes emberek megalapították a „Végítéleti Bizottságot.” A főtér kiszáradt fái alatt föllállítottak egy asztalt, mögéje ültek, és a végtelen hosszú sorban eléjük járuló embereket megítélték.

26. Benjámin meg én a szamarat vezetve átfúrtuk magunkat a tömegen és elindultunk kifelé a városból.

//

Amikor fölébredt a nehéz álomból, már nagyon meleg volt. Tudta miért, de már nem érdekelte. Bezárta maga mögött az ajtót és elindult lefelé a lépcsőkön. Senkit se látott; minden emeleten nyitva hagyott ajtókat csapkodott a huzat.

Szinte percenként hallatszott, hogy bevágódik és a padlóra omlik egy ablak.

Magasra nőtt, száraz, poros gazban járt. A Nap kegyetlenül fehér volt.

Kiégett szemekkel és zörgő bőrrel az arcán haladt előre. Néha a fogait csikorgatva nézett a Napba.

A föld füstölgött, a csontfehér szél tölcseréket kavart.

Beért az áltéri erdőbe. A fák földbe szúrt kézcsontok. A föld tátongó réseiben kiszáradtak a kigyók, néha meg-megmoccan egy rágesáló patkány.

Érezte, hogy kifeszül a bőr a nyakán meg az arcán, ahogy elvesztik a nedvességet.

Lehet, hogy eltévedt, gondolta; a folyót sehol se látta csillogni.

Bolladozott tovább a repedések és a zörgő növényi maradványok közt; cipője alatt egy kutya-csontváz recsegett.

Rettenetesen idegesítette a fojtó por.

Az idegesség később eltompult és vele együtt elkezdett minden megszűnni. A külvilágból csak az izzó szomjúság maradt; saját testéből pedig csak az álomszerűen botorkáló lábak képe futott még át a bezáródó érzékszervein.

Süllyedt lefelé. Elfelejtette a beszédet, csak megnevezhetetlenül kavargó képek maradtak az agyában.

A tekintete kiszáradt kút; már nem lát és nem hall, ahogy beér a városba és végigbotladozik az utcákon. Szanaszét papírok, kabátok, szoknyák, vállfák, eldőlt biciklik; mindenhol földön gubbasztó, fekvő alakok.

A város a patkányoké.

Meg-megbotlik egy-egy alakban; egyik-másik fölrebben és bocsánatot kér, és visszazuhan.

Sárga volt minden. A zörgő falevelek, a papírcetlik, a falak, a por, az út, lassan az emberek arca, ruhája is megsárgult.

Már semmi sem létezett, de nem is szünt még meg.

Botladozott tovább. Lábszáráig ért a por. Kétdalt sárga falak.

Már csak a szél toltta maga előtt, lába már csak lépkedett.

Kijjebb már csak a fekvő testeket látni.

Elfogynak a házak. Itt már csak a szél és a por meg a forróság van.

Kiér a pusztába. Nem bírja tovább. Előbb térdre esik, majd arccal a porba.

I.

27. Ülök a porban. Néha fölnezek, de most már a porfelhőt se nagyon látom. Az emlékképek megszakadnak. Csak az van előttem, ahogy a gátórháznak nekiesnek a kőművesek, és ahogy a teherautók elhordják a téglákat; csak a malter, a törmelék maradt ott, néhány

Még egyszer fölállok, de most már hiába meresztgetem a szemem, nem látom Benjámint. Nem baj, azóta talán már elérte az erdőket.

Visszaülök. Köröznek a varjak fölöttem; és látom magam előtt, hogy estére, amikor Benjámint, a hazátlan, iszik az első kút vizéből, megmossa az arcát és újratölti a flakonokat, mint puha, száraz, fekete paplan fognak rám creszkedni.